

Nový nález monoxylu ze středních Čech - předběžné sdělení

Jaroslav Špaček Městské muzeum v Čelákovících

Počátkem dubna 2002 oznámil Městskému muzeu v Čelákovících Ing. L. Elleder, pracovník ČHMÚ v Praze, že v rámci fotodokumentace řečiště Jizery po jarních povodních, zjistil asi 1,5 km pod mostem do Sojovic v okr. Mladá Boleslav, část velkého opracovaného kmene, snad monoxylu. Na místě jsme zjistili, že se skutečně jedná o monoxyl, jehož zadní část ponořená do hloubky více jak 2 m je uvízlá pod kmenem spadlého stromu a že jeho předpokládaná délka bude 6 - 8 m. Po náročném vyždvižení a přemístění 22. dubna na archeologické pracoviště muzea, byl monoxyl na základě konzultací s RNDr. A Šilhou z ARÚ AV ČR v Praze peč-

livým omytím zbaven nečistot a ošetřen desinfekčním prostředkem. Po zajištění finančních prostředků od sponzorů, zhotovili pracovníci muzea 7 m dlouhou dřevěnou vanu potřebnou na přípravu lázně k jeho konzervaci. Vlastní konzervace tzv. „cukernou metodou“ cca 670 cm dlouhé lodi, začala 7. srpna, kdy bylo rozpuštěno prvních 520 kg cukru a do připravené cukerné lázně pak přidán v potřebném množství chemický prostředek MITHON. V průběhu konzervace je podle potřeby roztok dále syćen cukrem a obsah cukernatosti by měl postupně dosáhnout 60%.

Jedná se o druhý známý nalezený monoxyl na dolním toku Jizery. Jde ale

zatím o unikátní nález z našeho území, protože tato loď na rozdíl od dosud u nás nalezených, je zhotovena z kme-
ne jedle. Její zachovalost je celkem dob-
rá a ze zadní části chybí asi 1 m. Na ně-
kolika místech ve vnitřní části trupu
jsou dobře znatelné stopy po vypalová-
ní a stopy po nástrojích použitých při
konečných úpravách vnitřku.

Podle způsobu práce člun předběž-
ně datujeme rámcově do 10. století,
tedy do počátků existence samostatné-
ho Českého státu, kdy významnou roli
hrálo i přemyslovské hradiště ve Staré
Boleslavi, situované k nedalekému sou-
toku Jizery s Labem.

Po dokončení konzervace, která po-
trvá ještě řadu týdnů, bude tento vzác-
ný nález umístěn ve stálé archeologic-
ké expozici muzea, vedle vyspělejší ver-
ze monoxylu nalezeného v Čelákovících
již v roce 1943.

Summary

Discovery of a log-boat in Central Bohemia - announcement

In April 2002 there was found a well preserved
log-boat in the river Jizera near Sojovice. The fir boat
is 6.70 m long. Preliminary dating puts the boat in
the 10th century AD. Conservation is taking place at
the Celakovice Museum.

